

I. N. S. S. T.

DISSERTATIONEM HISTORICO-POLITICAM,

De

MONASTE- RIIS,

Venia

AMPLISS: FACULT. PHILOSOPHICÆ,
In Regia Aboënsi Fennorum
Academia,

PRÆSIDENTE,
CELEBERRIMO DOMINO

JOHANNE MUNSTER,

Philos: Pract: & Historiarum
Professore,

*Sub incudem examinis publici revocandam,
Disputabit*

LAURENTIUS L: WILSTADIUS,
Aboënsis.

In Audit. Maximo, ad diem I. Febr. 1702.

Exc. Jo. Wal.

Lor. Morna

SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS

FIDO VIRO,

Illusterrimo atque Generosissimo Domino,

DN. JACOBO
BURE,

PROVINCIARUM, ABO-
ENSIS, BIÖRNEBURGENSIS
& ALANDENSIS GUBER-
NATORI JUSTIS-
SIMO.

DOMINO SUO CLEMENTIS-
SIMO.

PACEM, PROSPERA FATA & AN-

SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS

FIDO VIRO,

Reverendissimo in CHRISTO

Patri ac Domino,

DN. JOHANNI
GEZELIO,

S. Theol. DOCTORI pridem Ce-
lebratissimo, inclytæ Ab. Dicæleos
EPISCOPO Eminentissimo, Regiæ
ibid. Acad. PRO-CANCELLARIO
Magnificentissimo.

DOMINO, PATRONO & MÆCENATI
suo MAGNO,

NOS BENE MULTOS, ADPRECOR!

EXCELLENTISSIME
DOMINE,

ET

REVERENDISSIME
PATER,

Audacia, eos, qui Dominos in summo loco constitutos, publicisque officii negotiis detentos & involutos, rebus haud magni momenti, gravare non ventur, notari, vulgo judicatur: cui quin

quin & ego accessissim opinioni,
parum absuit; sed scio diversam &
clementiorem mentem Magnati-
bus propriam esse, ob quam, & in-
ferioris sortis homines post se relin-
quunt, & haud parvam sibi Maje-
statem conciliant; semper, scilicet,
eorum fores aditum potentibus pa-
tent, cunctisque ad suum decurren-
tibus favorem, eundem largiuntur.

Quem divinum animum, V E-
STRÆ EXCELLENTIÆ & RE-
VERENDISS: PATERNITATI,
insitum esse, cum omnes testan-
tur, tum ego magnoperè gaudeo,
eum enim quem proprium judi-
cium incutere conabatur metum
aufert, liberioremquè faciem Ve-
stram subeundi potestatem pro-
mittit; Itaque augustis Ve-
stris immineo liminibus, sperans
vos

VOS, EXCELLENTISSIME
DOMINE & REVERENDISS:
PATER, petitioni clementer ad-
muturos, hocque, quod porto vilissi-
mum, sereno adspecturos vultu,
clementique excepturos manu.
Quod ut fiat, humilima prece con-
tendo, nulloque non tempore, ut
vigeatis, floreatis & bene valeatis,
vota ad DEUM me misurum spon-
deo.

ILLUSTRISSIMÆ VESTRÆ
EXCELLENTIÆ

nec non
REVERENDISSIMÆ PATER-
NITATIS

Devotus cliens & servus
humillimus .

Laur. L. Wilstadius.

Maxime Reverendo atque Amplissimo Domino

DN. DAVIDI LUND,

S: Theol: Licentiato longe Celeberri-
mo; Utriusque Consistorii Adiutori
gravissimo, Ecclesiarum Aboënsis
Svecanæ & Nammensis Pastori meri-
tissimo & Fidelissimo, Præceptori &
Promotori suo pia mente æternum
prosequendo.

Consultissimo & Spectatissimo

DN. LAURENTIO WILSTADIO,

Urbis Aboensis Consuli Justitiario æ-
quissimo, Parenti suo, filiali observan-
tia, cultu & obedientia, ad cineres us-
que colendo.

Consultissimo atque Gravissimo

DN. ANDREÆ PRÆTORI

Dictæ urbis Consuli æquitatis cultu
insigni, Evergetæ suo æstatem vene-
rando.

Spectatissimo & Prudentissimo

DN. PETRO WILSTADIO,

Curiæ Wasensis Senatori primario
Patruo suo perpetim honorando.

Magnos magna decent; magna beneficia
magna flagitant præmia, si uique æternā
memoriam, pertinacem cultum & de-
bita petunt encomia. Quæ dum cogito, id valde ti-
meo, ut dum Vestræ DOMINI ET MÆCENATES
MAGNI, quibus me totum oberratum agnoscō,
summa beneficia rependere studeo, ne mini-
mam quidem partem debiti mei exsolverim;
attamen, si præmia offerre non valeo, grata
tamen eorum & memor veneratio apud me
non deficiet; sed cum eam sterilem esse mini-
me conveniat, adest documentum, vile quidem,
at prolixiori animo, in perpetuæ observantia
tesseram, datum, quod, quia majora præstare
parvitas ingenii vetat, ut benigne & placide
accipiat, humiliter & ea quâ par est obser-
vantia, rogo. Ego semper summum Numen ex
toto pectore, ut novum hunc nuper non modo in-
gressum Annum feliciter & late transgatis,
sed & sequentibus Annis, adeoque per totam
vitam, Vos, fata, sed fausta & felicia exci-
piant & retineant, Orabo!

AMPLISSIMORUM & MAGNORUM
VESTRORUM NOMINUM

Devotus Cultor

L.L.W.

S. I.

on minimum omni Rei-
publicæ momenti & utilita-
tis adferre, imò, fundamen-
tum ejusdemq; fulcrum haud
exiguum esse, cum omnia,
in statu Civili non minus
quam Ecclesiastico, certo & decenti ordine
gaudent; & contra, multum damni easdem cape-
re, cum eodē vel procul destituuntur, vel incom-
posito utuntur, non alii magis norunt, quam qui
id, suo vel commodo, vel detrimento, experti
sunt; Scilicet, durante concinno ordine, cuivis,
tam in Ecclesiastico quam Politico statu, constitu-
to, quid suum in DEUM & Magistratum sit
officium, quomodo & quem DEUM colat,
quem quoque summam in his terris caput ag-
noscat, constat: At neglecto eodem, omnia
confusa & mixta erunt, ubi enim nullus ha-
betur ordo, ibi confusionem esse necessè est:
juxta vulgare proverbium; adeò ut nescias,
quo cultu DEUM colas, quæquè ei placeat
religio, uno, hoc genus colendi DEUM ipsi
ratissimum, jactante, alio verò, aliam re-

A

nem optimam esse clamante, esm^q; tibi etiam
 invito, si persuadere non possit, obtrudere co-
 nante; ignores quoque, cui capitⁱ servias, pro-
 cuius salute temet hostibus objicias, & cuius
 auspicium ductumqu^e sequaris: In illo sanè
 regno, simplices quosvis & incautos, ut potè
 facilè credulos & fallaciis ejusmodi obstat
 nescios, infelicissimos prædicare licebit. Sed
 quorsum hæc? Papatum si inspicias, incom-
 modum hocce, confusum scilicet ordinem, facile
 invenies; Nam (ut taceam Majestatem Poli-
 ticam, cuius jura jam dudum intercepit & sibi
 vendicavit, Scortum illud Babylonicum, ad cu-
 jus adspectum, imo vel nominis mentionem,
 omnes in genua procumbunt, quod non ita
 pridem, in inauguratione moderni hujus CLE-
 MENTIS UNDECIMI, factitatum esse, accepi-
 mus.) Religionum ibi summam invenies con-
 fusionem & diversitatem, atq; cuilibet licentiam
 varias Religiones fingendi, concedi non modo,
 sed & easdem, ab ipsis Sanctissimis, sit venia ver-
 bo. Papis, unice ob pecuniariam, cum Romæ jam
 sola pecunia regnet, (a) adprobari. Quâ de re
 non paucos cordatos, etiam Pontificiorum Do-
 CTORUM, tum ante reformationem per B. Lu-
 therum factam, ut Picum Mirandulam, D. Joh.
 Gai-

(a) ut canit Baptista Mantuanus Poëta.

Gaile, D. And. Prolem, & quem primo loco nominare debuisse, Nicol. Clemangium, aliosque. {β} Tam post eandem, ut Pet. Gregor. Tholozan: {γ} queri audies: Imò ipse Canus, acerrimus alias Pontificiæ Religionis defensor suo tempore, tam multas religiones à Pontificib⁹ confirmatas, confitetur, ut qui eas omnes tueretur velit, tanquam Ecclesia vel utiles vel necessarias, Is impudenter & stultiter nomine, jure optimo arguatur. {δ} Tot dico, ibi deprehendes cultus, novos, inutiles, fictos, supersticiosos, meram ἐθελοθρησκείαν sapientes, imò impios, ut nullus dubitem quenvis eodem supputantem, parem, si non prolixiorum, ac olim Varronem, dissentientes de S. Bono opiniones recensentem, contexuisse memoratur {ε} catalogum confecturum: Ita namquè ibi quidvis colere fas est. Uadè plura quam lubet, de Francisco, Dominico aliisque referri, DElverò mentionem raram fieri, sed crassam de eo & miserabilem ignorantiam, audies, quod & B:

A z valóságban mi Me-

(B) D. Luc. Ostend. in Hist. Eccles. sec. 16. p. 9.

(y) in libr. de Republ. præcipue lib. 13.

(d) cit. eund. *Guil. Ames.* in *Bellarum Eneru*.

Tom. 2. lib. 4. p. 145. (2) Rudrauff. Phl.

Moral. de S. B. quest. 1.

Megalander Lutherus (2) Pontificis Doctoribus exprobavit. Neque mirum est plebem ignorantia laborare, cum nec ipsi Clerici in Religione convenient: nam si quæcas, quænam optima censenda religio, cui adhæreas & quam profitearis? valde eos incet se tumultuantes nique certi definientes audies; unus peregrinationes ad incerta loca svadebit, alter reliquias dubias, ossa, crines, dentes sanctorum, eorumquæ vestes, sudaria, calceos, lac B; Virginis, & quæ sunt alia sexcenta ineptiarum genera, visitanda, & exostulanda, monebit: quæ elegantè & non sine risu descripta leguntur a faceto illo Erasmo (3) & longo ordine recenset (4) Quidam fragmenta crucis Christi, (quorum tanta in Papatu cernitur copia, ut eadem non ad decem modo cruces erigendas, sed & integra & splendida ædificia ponenda, abunde sufficere possent) veneranda tibi offerent: Nec deerunt, qui eandem in discolori veste, raso capite, distimine ciborum, voto perpetui cœlibatus, bonorum abdicatione, corporis laceratione & flagellatione, longis jejuniis, aliisque corporis vexationibus, collocabunt. Maxima tamen pars,

(2) Praef. ad Cæreches. Min. (4) in Colloq.
Ex professo in eo, quod inscrib. peregrin.
Relig. ergo. (4) Abrab: Angerm. in tract.
Svet. de Cerimoniss.

9
pars, Monachis adjungere, eorumque claustris
includere, te jubeunt. Quæ omnia, uti vana
esse censeo, ita jam de Monasteriis tenelli in
genii vites periclitaturus, agere decrevi, Ori-
ginem, eorundemque progressum relaturus,
tandemque meum aliquale & simplicissimum judi-
cium de his daturus.

§. II.

PREÆPRIMIS VERÒ, VOCUM CONSIDERATIO SE OFFERT;
Eæ autem natales suos Græcis debent, apud
quos MΩνΘ unum & solum significat, unde
verbum MΩνάζειν, quod multi radicem con-
stituunt, deducitur; Hujus activum (i) ubi
David, ut 70 Interp. habent, σπρίω μονά-
ζον θ̄η δέμην, se ad similitatē in Sc. S. re-
perire licet. Ex hoc, μονάγειν, μονάζειν &
μονασθένειν, quibus nominibus Patres Græci,
Monachos & eorum habitacula appellantur,
commode deducuntur. Sed Vocabulum Mona-
chi, alii à μονΘ & εὐχή, quod ii precibus
ardentius incumbant; alii à μονΘ & ικΘ,
quod unius & solius animæ custodes sint, quam-
quam hæ notationes fortè magis sibi spuriae
quam veræ, componi putant: Canonistæ, (ii)
voci μονΘ addunt ἄχΘ, quæ vox tristitiam,

A3

do-

(i) P. 102. v. 7. (ii) de Monach. dif. 16. q. 1.
ciz. Alsted. in Encyclop. p. 16--

dolorem, imò pestem præsentissimam dicit (λ) Sunt denique, qui solum μόνας, addita per Enpenthesin, (cur non potius Paragogen) terminazione χΘ, radicem faciunt. Qvicquid vero sit, scimus voces has, Monachi & Monasterii, jam civitate Latina donatas esse. Germanos quoquè & Sviones hinc accepisse sua ein Münch & Mund (quo nomine, Equi quibus testes, quo siant mansuetiores, Cantherios vocant, exempti sunt, ut tradit. Hospin. (μ) dicuntur :) Porro dicta sunt Monasteria aliis nominibus Φροντίσεια seu Scholæ, ἀσκηθήσεια loca exercitationibus divinarum rerum dedicata, ἀγνεύθεια ubi castitati liberè operabatur. Ex quibus ἀσκητῶν & ἀγνεύτων nomina sortiti sunt : Optimi sanè tituli, sed qui hodiernis parum convenient Monachis, quorum Cœnobia nil aliud sunt, quam rerum & studiorum inutilium & impiorum Scholæ. Posterioribus seculis subiere adpellationem Claustrorum à claudendo, partim, quod, cum effrenata monachorum libido, quæ ex cœlibatus voto proveniebat, non posset intta modicos cancelllos contineri, muris & vallis (quam

(λ) Rodolph. Hospinianus de Orig. & progress. monach. fol. 1. (μ) Fol. 2.

quam etiam eadem ad impediendas hostium irruptiones, erecta sunt) eadem servabatur: partim quoquè, quòd in iis quasi carceribus, celestissimi homines peccata luere & pœnitentiam agere cogebantur: ex eo nomine & nostris Clōster dicta sunt. Singulare verò est, quod eadem Cœnobiorum nomine insignita sunt, quod prius illud evertere videtur: cum illud, Monasterium puta, solitariam vitam, hoc, vitæ & fortunarum inferat communitatem, à ζώνῃ & βίᾳ dictum, Repugnat enim Monachis & sodalis, Monachum esse & in cœnobitis vitam agere. (v) Cæterum dicti sunt Monachi, priscis temporibus Philosophi, quod Philosophiam in Monasteriis profitebantur, namque doctrinam docebant, quod veteribus Philosophari vocabatur. (ξ) Item Regulares, quod ad tenorem Regulæ vitam instituebant. Primis ævis & præcipue Patrum ætate, iis Monachorum nomen dabatur, qui in Monasteriis meditationibus divinis & labori operam dabant, & integritate vitæ, motum, & doctrina conspicuerant; Inutiles sodalitio ejiciebantur; sed hodie quilibet errores, otiosi & asini, se suamque nequitiam, nomine & pallio monachali tegunt mu-

ni-

(v) Job. Calvin. in Lex. Juridico pag. 1041.

(ξ) Ofiand. Hist. Eccles. Cent. 4 p. 378.

nuntq;. Per Monasteriū igitur sicut non Westphaliæ urbem, Münster/ sicut Monachos præcipue eos intelligimus, qui virtute Regulæ stant in monasteriis, à conjugio abstinent, Parentum & aliorum conversationem vitant. (o) Excludimus itaque eos, qvi frequentes in foris, vicis, urbibus, castris, aulis Principum, & conventiculis mulierum, visuntur, nulla monasteria nullamque Regulam habentes: nam uiri piscis sine aqua vita caret, ita nemo sine monasteriis monachus est. (π) Sicut & ad id vi Canonum adstringuntur. Denique, ut pauca de mulieribus referam, appellatæ sunt eæ Moniales a μοναχοῖς, quod etiam asinum Sylvestrem, Onagrum scil: & porcum agrestem, denotat. (ρ) Vocantur quoque & hodie Nonnæ, sicut olim mares Nonni, hisce namque Ægyptii quondam omnes sanctitate insignes nominabant nominibus, sed progressu temporis, solæ mulieres (torre à singulari sanctitate quâ virginitatem servantes præteralias præditas esse credebant) Germanis Nonn. & Svecis Nunnor dictæ, id nominis retinebant (σ). §. III.

(o) Brochm. Syst: Theol: art: de minist: Ecc: C. 2. quest. 16. (π) Canon. list: 16. q: 1. plac. Communi vid. Alsted: p: alleg: (ρ) Hosp. de orige mon: fol. 2. Schrevel. Lex: p 579. (σ) Alß. in Lex: p: 191. in voce μοναχοῖς.

§. III.

A bsolutis sic, quæ circa nomen notatu di-
gna visa sunt, rem ipsam, Originem scil:
& prima Monastici instituti incubabula in-
quisituri, adgredimur. In limine statim no-
tantes, Monachos omnes ad duo genera posse
revocari, Eremitas, nimirum, seu Anachoretas
& Cœnobitas(τ); qui b⁹ addunt nonnulli, iquos-
dam Remboth dictos, quos tamen, quia omnibus
ferè Patribus ejus ævi, quo vigebant, abomi-
nabiles erant, nec certam sibi figurebant se-
dem, sed ubique vagabantur, imo à Concil.
Calcedon. Oecumenico (v) eo nomine indigni
judicabantur; nos prorsus negligimus. Sed
Monachatum, suum initium, non multis mo-
dò abhinc seculis, sed ab ipso statim mundi
exordio, cepisse, eumquè, si non à DEO insti-
tutum, non privatis tamen aliquibus, aut igno-
bilis nominis & famæ hominibus, sed divinis
& singulari pietate inlytis Patribus, ortum su-
um debere, à quorum, ad primitivæ Ecclesiæ
tempora, per certos & DEO gratos auto-
res, continua serie, monastica hæccè instituta,
servata & transmissa esse, ipsi Pontifici, quos-
dam Patrū secuti, plusquam vehementer urgent.

B

Sed

(τ) Kromaj, Hist. Eccles. Cent. 3. pag. 143.
(v) Sessione 15. Can. 4. Ostiand. sec. 4. p. 774.

Sed salva res est : Evidem (ut alia, quæ falsitatem opinionis Pontificiæ expresse arguunt, transeam) tria ab ipsis numerantur, quæ essentiam & substantiam vitæ monasticæ constituunt, potissima, sine quibus nullus potest esse verus monachus, quæque, sine totius monachatus transsubstantiatione, uti loquitur Cornelius Agrippa (φ) & annihilatione, mutari nequeunt ; Cœlibatus puta, Paupertatis & Obedientiæ vota, quo quis abdicata propria voluntate, superioris præceptis, etiamsi DEI contraria ea sint, obedit: nullum horum ab iisdem observatum esse, quam certissimum est ; Multi siquidem eorum, quos producunt, integris familiis præterant, uxores ducebant, liberos procreabant, agros colebant, imò rempublicam gerebant ; nemo itaque, cui modo mens sana est in corpore sano, dissimilimam inter hos similitudinem non videt. Eliam, Joh: Baptistam & Apostolos, illum quidem, quod in deserto commoratum fuisse (χ) Istum, quod & ipse in eremo fuisse legatur (ψ) Hos, quia iis omnia communia fuisse S: pagina referat, (ω) præcipuos monasti.

(φ) in declamat: de vita monast: (χ) 1. Reg: 19. (ψ) Luc: 1. v. ult. Mat. 3. v. 1. seq: (ω) Act: 2. v. 44. c. 4. v. 32.

nasticæ professionis autores faciunt: Quod, cum sibi, adeo verum esse, dudum persuasi sunt, ut etiam negantes, variis tormentis è medio tollant, idcirco paucis de eadem opinione agemus. Certum quidem est, Eliam, quo Tyrannidem Jesabelis effugeret, in desertum concessisse; idquè non proprio ausu, sed divino mando, sibi ab Angelo nunciato, (α) fecisse: sed num ideo Eremita dicendus sit non video; sic sanè nec David minas Saulis fugiens, à nomine Monachi immunis erit, quod tamen neminem dixisse constat: Neque vero totam in deserto æratem egit, nec perfectionis alicujus, vel sanctitatis sibi conciliandæ gratia, eremum ingressus est. Multo minus obtinebunt Baptistam monachum suisse: Non jam urgeo, ipsum prædicasse, baptizasse, suisque concionibus, populi non modò, sed & Herodis cuius frequenter aulam, non modicam gratiam conciliasse; ab hisce namque monachi, vi canonum & conciliorum arcentur (β). Id saltim notasse juvabit, vocem eremi, in Script: S: non semper sylvas densas, vastas, horridas, & inhabitosa tesqua, sed aliquando loca montosa, saltuosa minusque culta, inferre; Quorum enim

(α) i. Reg. 19. v. 7. (β) vid. Alsted. pag. 1657.

nim dixisset Spir: DEI, Joahum in domo sua
 in deserto sepultum (γ), civitates tribui Judæ
 in deserto datas (δ) & regionem Idumæam, alias
 fertilissimam, in eremositam (ε); nisi loca habi-
 toribus minus frequentia, indicare voluisse;
 hoc sanè adfirmare tenentur Pontificii, si alias,
 & Joabum, & Judæos, & Idumæos, à nomine E-
 remitatum liberare velint; Idem de Johanne di-
 cendum, mansisse eum in deserto, id est, ut inter-
 pretantur Commentatores, in domo patria, in
 montibus posita (ζ) ad diem ιανάθεως,
 atque inde, completis occultationis diebus, ad
 littora Jordani ob aquæ commoditatem, pro-
 cessisse. Neque vero, quod vestem non adeo
 splendidam induebat, vel cibo non lauto ve-
 sciebatur, monachus erit, nam uti vestis non
 facit monachum, ita nec decebat virum sa-
 cris deditum, & tenuioris fortunæ hominem,
 vestitu magnifico incedere, veiabatur ergo
 non horridis camelorum pellibus, sed panno
 ex eorum pilis contexto. Vescebatur locustis,
 quæ inter munda animalia numerantur (η).
 quasquè Parthis in cibo olim gratas fuisse,
 refert Plinius, & narrante, ex Barrio quodam,
 D. Pelargo, superioribus seculis, locustas, Arabiæ
 &
 (γ) 1. Reg. 2. 35. (δ) Jos. 15. 61. Et. (ε) 2. Reg.
 3. 8. (ζ) Luc. 1. 39. (η) Lev. 11. 22.

& Africæ quibusdam incolis, cibos suppeditasse (9) quamquam & certent inter se interpretes quid per locutas significetur. Quin & D. Hieron. non longe post monachatus ortum vivens, tam illam, quam hanc opinionem rejicit. Quod ad Apostolos attinet, nec ii omnes cœlibes fuere, præcipue Petrus & Jacobus cum fratribus suis, qui fratres vocantur Domini (1) & plures alii; imo quidam, omnibus uxores adsignant, quod forte probabile est: nec dum illa de cœlibatu Pauli conclamata est; Quin & loca adducta, non de Apostolis solis, sed primis Christianis agunt: & sane, si eadem de monachatu loquerentur, dicendum omnino esset, Christianos eo tempore monachos fuisse, omnesque sequentis ævi Patres & fideles, à pia illa ad mundanam vitam flexisse, quod nec Pontificios admissuros credo. Erant itaque omnia communia, non quod nulli suarum rerum Domini fuerant; sed partim, quod ii, quos DEUS ditavit, bona sua iis, quibus divites esse negatum erat, ne impiorum & Ethnicorum portas visitare cogerentur, communicare parati erant; partim quoquè quod quidam, inter quos Ananias,

par-

(9) Com: in Matth: p. 49. (1) Marc: l. 30.
1. Cor. 9. 5.

partem opum suarum, ob persecutionis periculum, nullo tamen mandato urgente, in communem usum dabant. Et quid multis? si communio rerum monachos taceret, nulli magis tales essent quam Pythagoræi, qui omnes suas res in medium conferabant: Plato ex sua republica nil nisi cœnobia condidisset, ipsum enim in communione facultatum civilem felicitatem posuisse, eamquè suis civibus persuasisse referunt (x). Iniqui sanè sunt rerum censores Pontificii, qui manibus pedibusquè, quo vitam hanc origine divinam esse obtineant, vanis conjecturis, nodum in scirpo obnixè quærunt; cur verò adeo, in quærendis dubiis, se torqueant, mirum videtur? nisi, quod opinor, aliquid monstri alunt; Hi enim sunt, qui eorum dogmata ad exterias & longè dissitas oras deferrunt non modo, sed & auctoritatem Papæ quantum possunt mentiuntur, ejusquè Gazophylacia & arcas auro & argento implet. Multi, originem Monachatus Eslæis vel Hesæis tribuunt (λ). Quod etsi verum esset, quod tamen à multis negatur, cum non Chri-

(x) Alst. in Oecon. p. 1363. Liebentb Exerc. 2. q: 8. (λ) Polyd. Vergil. de Rerum. Invent. pag. 558.

stiani fuderint, sed Judaica quædam secta (μ) scimus tamen, esse multos in ea sententia, quod hi sint, quos D. Apost: (ν) refellit. Quin & vitam eorum nec proorsus à conju-gio abhorrente, Hospit: ostendit.

S. IV.

Haec tenus, spuriæ opiniones, quibus Pontificii vitam hanc, divinæ originis esse, stabilire conantur, rejectæ; Vera tandem, quam Historiæ tradunt, aperienda est. Dicimus itaq; ante seculum à nato Salvatore, Tertium, vel exordium Quarti, nullos omnino auditos, vel inventos fuisse Monachos; sed eosdem demum sub imperio Decii incepisse, præbente occasionem immanissima illa, ab eo Decio ejusquæ successoribus, excitata in Christianos persecutione, cuius metu, plurimi Christianorum, vel veram abnegarunt fidem, vel sævâ morte sublati sunt, vel denique in deserta, & antra montium, quo vitæ suæ consulerent, fuga evasere. Nam ut testatur Mantuan:

Tum plerique Patres Sancti cum tale viderent
Excidium, fugere urbes & more ferarum
Per deserta vagi cæcis latuere Cavernis.

Ex-

(μ) Leusden. Philolog. p. 140. & Henr. Kipping.
Inst. Polit: l. 2. c. 16. (ν) Colloff. 2. v. 18. &c.

Excipiebat fugam hanc postea supersticio, cum enim regnante Constantino Magno, cui liber Ecclesiae se ad sociare licitum esset, deuentibus aliis, Paulus quidam Thebeus, qui medio seculi tertii, metu mortis sibi a sorore sua (quippe quæ ipsum apud judices, quo pecunia ejus potiretur, Christianismi reum deferre voluit) intentatae, antcum quoddam eremi ingressus, ibidem mansit, praetextu ne scio cujus sanctitatis & perfectionis acquirendæ. Paulum hunc seculo 4. securus est Antonius, qui primus monasticæ vitæ instituta amplificavit & illustravit. Et ne ex proprio arbitrio hocce vivendi genus incepasse videretur: Effatum quoddam a Christo prolatum (ξ) quod id sibi imperaret, allegavit. Torquebant hi duo corpora sua longis jejunis aliisq[ue] exercitiis corporalibus: unde & multos non modo in sui sodalitum, sed & admirationem traxere. Edificavit hic Antonius in solitudinibus illis Aegyptiacis monasterium seu habitaculum, quod monasteriorum Aegyptiacorum non modo, sed & omnium aliorum primum erat.

§. V.

Ex tam parvo & superstitione principio, tamquæ obscuris auctoribus, eremiticum &
(ξ) *Matth. 19. v. 21.*

& cœnobiticum vitæ genus, totumque adeo monachatus ædificium, ortum trahit. Sed quam cito propagatus sit eremiticus hic vivendi modus, dici vix potest. Siquidem complures quotidie horum exemplum secuti sunt: alii quidem pio animi proposito, si enim majori cum moderatione tem reputantes, non vana quadam superstitione moti & acti, sed meditatio-
nis gratia, & ut ardentius precibus & divinis studiis, (cum eadem illis quidem temporibus libere exercere non licuerat, tum ob persecutio-
nes, tum quoque ob hæreticorum furorem &
rabiem,) vacarent, eremum ingressi, non ro-
gam ætatem ibidem ducebant, sed reversi, Ec-
clesiæ & juventuti suam operam commodaabant,
de quibus passim exempla in Historiis pro-
stant. Alii verò superstitione capti, quippe in-
vasit & occupavit animos non paucorum pra-
va illa opinio, summam scil: sanctitatem, i-
mo salutem in eremo facile acquiri posse.
Quidam amore otii & privatæ quietis, non
considerantes, ædificationem Ecclesiæ, & salu-
tem reipublicæ, privatæ præponendam quieti,
hominemque non sibi ipsi modo, sed & proxi-
mo natura esse. Nonnulli, communī morbo,
invidia, tacti, vanam laudem, quā non vul-
gus modo, sed & ipsi Patres, plusquam de-

cebat, vitam hancce eremiticam mactabante,
adfectantes, in eremum se conferebant. Qui-
dam, denique, à malo spiritu, qui, cessa-
te jam in Ecclesia aperta vi, occultis frau-
dibus, superstitionem (quo aptiorem Prætori
suo Antichristo pararet viam) in Ecclesiam
Christi introducere conabatur, persuasi, hanc
vitam coluere; Itaque, catervatim homines
solitudinem & silvas petebant, multosquè
natus est Antonius discipulos, qui instituta
monastica longe latèque promovebant; Et
quidem in Ægypto Paulus Simplex, Amon,
Anub & duo Macarii; In Syria & Palestina
Hilarion, qui ibidem habitacula, confluentis
bus undique ad se quos erudiebat, discipulis,
multa erexit; in aliis quoque regionibus, alii
monachorum Patres extitere. Ex Oriente po-
stea in Occidentem, sed à quo ignotum, tra-
ducta est hæcce vivendi ratio, ubi multis secu-
lis etiam post condita cœnobia, exculta est,
& forte nec hodiè in Papatu desit. Eremitis
hisce affines sunt, Stylite, sic dicti, quod in-
star Ciconiarum in altis columnis vitam tra-
duixerant; Talis tempore Theodosi 2. inven-
tus est stultus ille, qui tamen sanctus à qui-
busdam salutatur, Simeon, cujus discipuli fu-
ere Daniel quidam & Alipius Episcopus Adri-
ano

anopolitanus. Et tantum de Eremitis, succedunt Cœnobitæ.

S. VI.

Ut verò feliori pede iter propositum conficiamus, commodè eosdem, secundum diversos diversorum ordinum celebres auctores, diversumque eorundem statum, in quatuor periodos & classes, dividi posse putamus: Qvarum prima, ab origine cœnobiotum ad sec: 6. extenditur. Incidit verò hujus vitæ initium in tempora Constantii Filii Constant: Mag: eo enim imperante, in Insula regionis Thebaïdæ Thabenna, & regno Ægypti, Discipulus quidam Antonii, ab Angelo quodam, ut fertur, (ater an albus fuerat ignoravit) nocte, tabulam æneam accepit, cum mando-
to, ut quæ in tabula arata essent, efficeret. Exequitur Pachomius (nam id ei nomen era) imperatum, ædem, cuius atrium cellis distinxit erigere adgressus, confectoquè opere, singulos una cibum capere jussit, cunctisquè modum cibi, potus & jejunii (id enim in regula, tabulæ inscripta, quam totam habet Hospin (o): imperatum erat) liberum concessit. Post decepsum Pachomii, Amon quidam ordinem hunc Thabeunesiotorum, ma-

Cz

gno-

(o) Fol: 33a

gnificè illustravit, eique duos Præsides (tantus jam erat numerus, ferme 3000) præposuit. Poco tempore interjecto, alii monachorum Patres, utpote Serapion, qui 10000 monachorum Præses erat, Diocorus, qui centum regit, & Isidorus, qui cœnobium muris & tigris munitum condidit, in eodem regno, Pachomij hocce incepsum, quod divinum esse putarunt, imitati sunt. In Armenia, Paphlagonia & Ponti oris, instituti hujus cœnobitici, iisdem antea ignoti, Eustathius quidam urbis Sebastiæ Præful, homo callidus, medio sec. 4. introductor extitit, fuitque is primus qui monachis suis, (quos blasphemæ & horrendæ illius Macedonianæ , quæ Sp: S. Deitatem pernegavit, hæreseos veneno, infecerat) impias opiniones, hodiernorū monachorum erroribus haud absimiles, in monachalem statum invexit. Unde & multi libri illius Asceticorum, de vita, moribus, cibo & vestitu monachorum, superstitione pleni, qui Basilio Magno tribuitur, hunc Eustathium auctorem esse volunt, (π) sed hic hypocrita in concilio, Gangris anno ejus sec: 64. habito, cum suis erroribus damnatus est, cujus concilii canones, (φ) utinam

Pon-

(π) Kromaj: Cent: 4. p. 191. & Osland.
sec. 4. pag. 477. (φ) apud Os: H: E. sec. 4.
p. 438. vid:

Pontificis perlegerent, viderent anathemata iisdem adjuncta, se, non minus quam Eustathium, cuius affectæ sunt, ferire.

§. VII.

Prater synodum hanc, invenit Hæreticus hicce, adveriantem sibi Basiliū Mag: qvī invidiam Eusebii Episcopi Cæsar: fugiens, cœnobium quoddam Penti ingressus, non modo illud, sed & reliqua ejus regionis cœnobia, ab erroribus præcipue Eustathii purgavit, inquit optimam formam rededit: at postea Cæsareensi Ecclesiæ præfectus, collegia studiosæ juventuti adperuit. Circumfertur sub ejus nomine regula, quam suis monachis, qui se Basilianos & Ascetas vocant, tradidisse fertunt; in qua tamen nil de tribus votis, quæ eundem suis primum commendasse singitur (σ) memoratur: nam, qui, quæso, vir ille sanctus, vota hæcce, in synodo Gangreni non modo, sed & a seipso damnata, introducere potuit? imo, nec dum constat, Basili ne, vel alius ejusdam sit eadem regula. Idem de Hieronymo dicendum est, quem multi galero Cardinalitio, & si, fatente Polyd: Vergil: (τ) id nomen eo tempore ne aus-
di-

(σ) Polyd: Vergil: pag. 563. (τ) p. 340.

d̄stum quidem sit, ornant; alii contra, eundem, & Eremitam, (quippe in solitudine Syriae per aliquod tempus vitam traxisse refertur) & cœnobitam, in monasterio à Paula quādam Matrona erecto, egisse affirmant. Ex quā duplīci vitā, Eremitæ & Cœnobitæ Hieronymiani, hunc Patrem sui instituti, quamvis, confitente eodem Vergili: (v) longe diversi ab eo quo ipse vixerat, ut cumquæ, & hodiè, auctorem faciunt. Sed ii insignem injuriam D. Patri faciunt, quod cum à multis demonstatum sit, refellere omittimus: cum nec ipsi Pontificii omnes id credant. Idem & D. Augustino contigit, de quā re infra. Id saltim in hoc negotio notasse juvabit, esse benè multas congregations, verba sunt ejusdem Polydori (φ) quæ Hieronymi, Augustini, Benedicti & aliorum Patrum, regulas, ab illis ut perhibent editas, profitentur, quæs tamen, rāntum abest ut ii instituissent, ut ne tale quid unquam cogiessent futurum. Id sanè dicendum, quas hodie sub nomine Patrum jactant regulas, aut ab iisdem non scriptas esse, vel si sint aliquæ ab iis concinnatæ, easdem tamen à rudibus quibusdām & incertis nasutulis & a-

finis corruptas. Observarunt regulam Basiliū
 omnes Orientales Monachi, tam ante quam
 post occupatum à Tureis Imperium Græcum,
 imo & hodie ea attenditur : quippe habent
 in Turcia Græci multa cœnobia, quorum
 unum idquè maxime celebre, in monte Si-
 nai, simile urbi benè munitæ, cernitur. Al-
 terum B. Virginis DEIparæ in itinere ad
 montem Libani; ad sepulcrum Christi unum;
 & in monte, quem ἄγιον ὄρος vocant, inter
 Thraciam & Macedoniam, ultra 20, peregrino-
 nantibus obvia sunt. Dividunt vero hodie
 monachos in duas classes, Monachorum scilicet
 & Hieromonachorum, qui omnes com-
 muni nomine Calojeri, quasi καλοὶ οἱ ιεροὶ^{qui}
 sancti & boni audiunt. (χ) Viget quoquè ob-
 servatio, regulæ Basiliū, in cœnobiosis Musco-
 viticis. Illuc una cñm religione anno 988; vel
 90; per Principem Volodimerum, postea Ba-
 silium, translata: reperiuntur & ibi cœnobia
 benè multa, imo in sola Metropoli Moscovia
 ultra duo millia Templorum & cœnobiorum
 extorta videri, refertur (ψ). Cœpta sunt &
 hoc tempore erigi cœnobia mulierum; Fuere
 qui.

(χ) Kromaj. Hist. Eccl: p. 269. (ψ) Joh.
 Friedrich. Popping. in orbe illustrato pag.
 411. & 415.

quidem mox post tempora Apostolorum, fœminæ virginitatem & continentiam profitentes, sed eæ non in cœnobiis, sed privatis ædibus habitarunt quod & circa annū 400 quibusdam locis, in usu fuisse ex Concil : Carthag: 3. (6) constat. Tempore vero Constantini Magni, prima mulierum monasterium condidit Marcella, & ad sui æmulationem complures, cum primis Paulam, quæ Bethlehemi quatvor cœnobia, unum virorum, Hieronymo dedit, reliquis ipsa præfuit, posuit : Sophionam, Principiam, Eustochiam, Melaniam, incitavit: atque sic vita Cœnobitica in illum sexum introducta est.

S. VIII.

Qvalia in hac classe fuerint monasteria, Patres ejus ævi passim ostendunt, sc: officinæ (sic ea vocat Ambrosius) precum, beneficentiarum, caritatis, &c jejuniorum moderatorum tamen, aliarumquæ virtutum; fuere Scholæ studiosorum, quales jam sunt Academiae, præsertim ea collegia, quibus Patres præfuerent; Basilius sanè & Augustinus, Ecclesiis, quibus præfecti erant, collegia & Scholas, in quibus studiosa juventus, quasi à mundo abstracta, in pietate, vera religione, aliisque di-

divinis artibus, lectionibus & disputationibus
 imbuebatur, adfixas habuere, & ejusmodi colle-
 gia ii monasteria vocabant: (a) fecere vero
 hoc, eam maxime ob causam, ne docti viri, qui
 Ecclesiae DEI ministrarent, unquam deficerent.
 Imo credibile est, non hos modo Patres, sed
 & complures alios, tales rexisse scholas, cum
 enim alia auditoria, hereticibus, quibus tum
 totus praeceps in Oriente scatebat Christianis-
 mus, repleta fuerint, nec facile multi in omnibus
 Orthodoxi inventi sint Praesules, necesse erat, ut
 adperirent illi, qui maxime orthodoxi erant,
 Pagres, studiosae juventuti scholas, in quibus
 vera Theolog. & Philosoph. sana, a corruptelis
 hereticorum purgatae & vindicatae propone-
 rentur. Nullis tum mendicitate sua molesti
 erant, sed omnia labore, in sui (nam & pos-
 sessionem bonorum unicuique Hieronymum
 concessisse, auctor est Erasmus) non minus,
 quam coenobii usum, comparabant; quod &
 hodie in Abyssinis & Aethiopicis Ecclesiis re-
 tineri a monachis, testatur confessio eorum,
 quam exhibet Kromaj: (β) sed & ii, qui divitiis
 instructi monasteria ingrediebantur, partem bo-
 norum, in usum eorundem, largiebantur.
 Electi sunt, qui eorum curam agebant, viri

D

pro-

(a) *Hospin: de orig: Temporum p: 17:*(β) *in Hist: Eccles: p: 145.*

probi, distinctique ii in Decanos, qui decem monachis prospiciebant, Præpositos, qui deo cem Decurionibus præerant, & Abbates seu Patres, qui toti cœnobio præficiebantur. Nullo adhuc certo vivendi genere obstricti erant; nam id temporis, ut dicit Vergil. (γ) hujusce vita genus simplex & liberum erat, & istis Cerimoniss, quas hodie observant, minime obstrictum. Vestitum pro jure suo quisque sumebat, nullum votorum vinculum, ita ut integrum unicuique foret, manere vel proficisci, quo vellet, vel si quem ejusmodi sui instanti pænituisse, etiam potestas esset redendi ad pristinam vitam, non absque tamen inconstancia nota. Inter alia notabile est, rasuram nondum fuisse in usu, cum ejus, nec annales hujus temporis, nec Patres, mentionem faciant, quin contra dissuadet eam Hieron: qui & rasuram religionis causa factam, præcipue mulierum, argumentum Diaboli & fædam nuditatem vocat (δ); expresse eadem anathemate mulieribus prohibetur iu Concil: Gang: (ϵ) Primum eam Benedictinis tribuit Polyd: (ζ) Primum quoque ejusdem in Concil: Tolet: 4. sec: 7. habito (η) sit mentio.

Sed

(γ) p. 557. (δ) comment: in Ezech: C. 44. v. 20. (ϵ) Can: 17. (ζ) p. 565. (η) Can: 40;

Sed de his vid: Hospin: antiquitatis consultis-
simus, qui rasuram anno 1200 demum ut sin-
gulare mysterium impositam, adfirmat. Sed
cœlibatus & virginitatis professio libera man-
sit, cum eadem secundum Ambros: suaderi quis-
dem & optari, nequaquam vero imperari possit.
Eius rei testis est Epiphanius, D: Hieron: co-
stantinus, qui contra Montanistas disputans, con-
tinentiam, cum conditione, si possent, pro-
fessam fuisse, dicit: ipse quoque D: Augusti-
nus, hæreticis illis, qui se Apostolicos nomi-
nabant, nullosque nisi cœlibes & facultates
suas rejicientes, ad communionem suam admit-
tebant, illud objecit: *Quod Ecclesia Catholica*
plurimos monachos & Clericos uxoribus & bonis
gaudentes habuerit. Et utinam hic monachatus
status, per novas hominum leges inviolatus
mansisset, longe sanctissimi, vel ipsius Polyd:
judicio (3), inventi fuissent omni tempore
monachi. Sed quod dolendum! varii errores
& abusus, variæ quæ jam ipsorum Patrum æ-
tate, hypocrites, superstitiones & cærimoniae
novæ, partim per novos & supersticiosos ho-
mines, qui novas observationes, (quas suo
jam tempore adeo crevisse dictus Pater Au-
gustinus queritur, ut etiam dicat) Ecclesiam

D 2

Chris-

(3) pag. 557.

Christianam ex meris humanis presumptionibus, longè graviori, ac Iudeos, premi jugo) invehebant, partim per alios hypocritas & superstitiones, qui non secus ac hodierni Papicolæ, jam peculiares vestes magnificabant, jam membra martyrum venditabant, jam alias res ostentabant, de quibus multæ extant Patrum querelæ, partim quoquè ex variis hæresibus, quæ jam præcipue Orientales vexabant Ecclesias, introductæ sunt. Et sic abso-

§. IX.

Tandem seculo sexto, à quo initium altera classis capit, circa annos 30. vel 40. emerit Benedictus Nursinus, qui omnium in Occidente monachorum Pater salutatur: Is relicts parentibus, speluncam, Opido Sublaco vicinam, ingressus, unde evocatus, ordinem cui nomen Benedictinorum imposuit, instituit. Votorum hicce monasticorum primus in Occidente autor proclamat⁹ (i) de quibus tamen in regula ejus, quam totam Hospindat (x) ne verbulum quidem extat. Probabile ergo est, hæcce vota, post ipsum Benedictum, esse efficta, à superstitione quodam

ho-

(i) à Polyd: Vergil: p. 563. (x) Fol: 116.

homine, forte Gregorio Magno Papa, hunc enim, uti singulari præ aliis superstitione, quam ob causam & Pater fabularum dictus est, innoruit (λ), ita quoquè triplicia illa vota, eundem, monachis suis imperasse credibile est. Cujus rei evidens monstravit exemplum in Justum quendam sui ordinis monachum (nam & ipse circa annos Christi 560: novi ordinis, in Sicilia, Gregorianorum scil: fundator erat) quem, quod contra regulas, tres aureos occultaverat, non modo excommunicatum & in agone mortis, quamquam pœnitentem, absque consolatione reliquit, sed & jam mortuum, stercori, adjecta anathematis formula, injici jussit; cuius facti cum postea ipsum pœnituisse, animam ejus, triginta missis celebratis, ut ipse refert, inferno redemptam (si modo inde redemptio fieret) cœlo adseruit: Cœlibatum ab eo quoquè, cum Papali sede potiretur, Clericis & monachis impositum Hist: Eccles: adseverant (μ) ex quibus etiam consequitur, obedientiæ votum, ad eundem auctorem, referendum esse. Porro cepit hic ordo Benedictinorum maxima incrementa, vix enim dici potest, quam cito omnes,

Chri-
(λ) Of: sec: 6. p. 180. Kromaj. p. 220. (μ) Ca-
rion: Chron: p. 581: Of: p. cœ.

Christiani orbis regiones perrepserit & implevit. Cuju's multitudinis maxima causa fuere divitiae à Principibus & aliis datus, unde plurimi otiosi, scelesti & facinoribus infames, (Quamquam & multos pios ea ætas habuerat) desperatis rebus, cum alias pereundum ipsis foret, in monasteria, uti fit, desperatio enim monachos vel milites facit, religionem simulantes, ingressi sunt. At cause insignis illius munificentiae, fuere, partim, insignis, quem ex his sensit Ecclesia DEI maximè frumentum; Unde moti pii Principes, pio zelo studioquè propagandi Ecclesiam, plurima cœnobia à se extructa, summis donis & privilegiis ornarunt & instruxerunt: partim pestilentissimum & horrendum illud portentum Missæ, mercaturæ illæ indulgentiarum, & operum supererogatiorum & reliquiarum sanctorum negotiationes, quibus, sanctitatem, remissionem peccatorum, gratiam DEI & vitam æternam, propter pecuniam vendebant & hodie vendunt; de qua re queritur Mantuan; Poeta

- - - - - Venalia nobis
Templa, Sacerdotes, Altaria, Sacra, Corona,
Ignis, Thura, preces, cœlum est venale Deusq;

Ec Francisc: Petrarcha: auro cœlum panditur, auro Christus venditur. Accedit, quod

& ipsos Principes secum in monast: traxerint,
singebant enim nullam vitam nullumquè sta-
tum eodem perfectiorem dari, unde non po-
tuere non horum accessu, multæ divitiæ ad-
ferri. Taceo jam monstrorum B. operum do-
gma. Taceo quoque somnia, adparitiones &
miracula, sive eadem à Dæmone ad decipien-
dos facile credulos verè sint edita, sive à
confidentibus his conficta nebulonibus, qui
se jam in cœlum, jam purgatorium, jam infer-
num & quo non? raptos multa vidisse, ja-
ciabant. quæ omnia maximum ipsis lucrum
adferabant.

g. X.

Sub his tantis Promotoribus, non potuer-
non hujus familiæ cœnobia augeri, quo-
rum ædificatio ad initia mendicantium secta-
rum, per annos 666. continuata est: In plu-
rimis verò, primis quidem temporibus, tam
Theolog: quam Philosoph: proposita fuit, ex
quibus & multi nobiles, præstantes & acu-
tissimi viri prodierunt. sed progressu temporis,
facta sunt eadem, saginæ suum, lustra indo-
ctorum, otiosorum, gulæ & ventri dediuorum
hominum, qui uti sit, multa figmenta, nil e-
nim agendo male agere discit, excogitarunt:
sane

sanè & ipse Benedictus, dum esum carnium interdixit, vestitum singularem dedit, cibis certum modum præscripsit, & multa alia imperavit, non minimam plura effingendi occasionem præbuit. Liberi postea, vel inviti à parentibus in claustra hæcce, unde amplius non dabatur egressus, detrucebantur, vel ipsi, invitisi iisdem, in eadem fugiebant, ut patet ex Concil: Tolet: 10. (v) Deserebant quoque uxores maritos & hi illas & cœnobia intrabant, quod tunc vocabatur fugere mundum & quæcete statum DEO gratum (ξ). Rasuræ mysterium anathemate imperabatur (o). Cœlibatus primo quidem seculo non obtrudebatur, imo in Concil. Cæsar Augustæ celebrazo, ne ante 40. annum virgines vota nuncuparent vel velarentur (π) cautum est: vel si antea consecratæ fuerant, nubendi concedebatur potestas ab Eugenio Papa & Concil: Tolet: 2. (?) sed postea excommunicationis poena, absque tamen poenitentiaz denegatione, modo contracta conjugia dissolverentur, multabantur. (σ) A Greg: Magno & Concil:

Rom:

(v) Artic: 6. (ξ) Aug: Confes: in abusu 6.
 (o) in Syn: Rom: artic. 17. (π) Can: 8.
 (?) Can: 1. (σ) in Concil: Aurelian: Can: 19.
 Turon: 2. Can: 21,

Rom: anathemate feriebantur, tam viri quam mulieres (τ), at quanto fructu, ipse expertus est; nam Romæ, inter piscandum, ultra 6000 infantum calvaria, quæ sancti Monachi ibidem condebant, retibus in vivario è piscina extrahi, ipse vidit & ingenuit, agnoscens, melius esse rubore, quam uiri. Quid & postea conjugia adulterio æquiparata, eadem puniebantur poena (υ), at hodiè conjugia igne expiantur. Multæ præterea inventæ sunt in cœnobia observationes, quas hic enumerare omnissimus, de quibus consulatur Hospius: Argic, instituta monastica, ut humana, moribus hominum in deteriora mutatis, baud diu inviolata stetere (Φ); & tantum de hac classe.

§. XI.

Viguit ad sec. 10. Benedicti regula sola in Occidente, ita ut pauca prout vel planè nulla, alias professionis cœnobia inventa fuerint: sed jam incipit prava ætas, quæ omnia tuere in pejus coepere, quæquè multis, novarum religionum, rituum, legum, observationumquæ myriadibus terax fuit. Octi siquidem

E

sunt
(τ) Of: sec. 6. p. 189. Et Concil: Rom: Can: 30.
Of: p. 418. sec: 8. (υ) in Concil: Constantinop: art: 44. (Φ) Polyd: Verg: p. 565,

sunt novi homines, omnia nova facientes, omniaque mutantes, qui, cum viderent, leges illas, quae jam bene multæ erant, parum observari, pristinumque Bened: regulæ rigorem languescere, & segnius urgeri, reformationem ejusdem, irrito tamen conatu, adgressi, nam, quo facilius, ut opinabantur, cœnobia in pristinum restituerent statum, plures observations, malum in pejus mutantes, lapidemque oneri imponentes, regulæ Benedicti addebat: Unde factio inter eosdem dissensu, una hæc Benedicti familia in plures abiit resolutaque est sectas. Quarum prima numeratur Cluniacensium, à Cluniaco Burgundia loco nomen sortita, orta vero anno 912, auctore, ut creditur, Odone Abbe eisdem Cœnobii, homine doctrinâ & sanctitate hypocriticâ insigni. Post hanc, primo millenario, quo anno incertum, sectam antea inauditam Camaldulensem, introduxit in orbem, Romoaldus nobilis Ravennensis, qui, Classense cœnobium intrat, ubi severiorem disciplinam, quam per totam fere Italiam disseminavit, excogitat: Tandemque multis terrarum spatiis emensis, cœnobium sui ordinis jugo Apennini montis, in agello Camaldulo, à Domino ejus fundi Madulo (qui homines ibidem candida veste,

scalis cœlum tendentes se vidisse narrarat) si-
 bi concessso, superstruit, suisqve albam vestem
 dat. Interjecto paucō tempore , scil: anno 60.
 vel 70. Joh. quidam Gualbertus Florentinus,
 motus portento quodam, quippe simulacrum
 Salvatoris, inclinato cāpite, sibi adnuere vide-
 rat, novam Vallis - Umbrosensem, in eodem
 Apennio monte, congregationem , probanti-
 bus, eundemquè in Catalogum Sanctorum re-
 ferentibus, Alexandro 2. & Greg: 7. Pontifi-
 cibus, congregavit : Erecta sunt & illi ordini
 multa cœnobia. Non ita multo post, anno
 ejusdem 11. sec: 76. novæ Grandimontensium
 religionis, inventor extitit, Sephanus, insignis
 Hypocrita; Qui, uti singulari superstitione ca-
 prus, præter alias ineptias quas exercuit, sese
 variis corporalibus exercitiis, quibus corpus
 tantum cruciatur, anima verò nil juvatur, &
 quæ, absente pietate, nil prosunt (x) torsit.
 Hujus successor Petrus, cum in missa canere-
 tur agnus DEI, in aëre vocem: IN GRAN-
 DI MONTE, ter repetitam , audivit, ordi-
 nemquè in eum locum transtulit. Auxit nu-
 merum Bruno Parisiensis Professor. qui, cum
 anno 80. dicti seculi, funus collegæ sui, cu-
 jus tum doctrina, tum vitæ integritas, tum

E 2

etiam

(x) 1. Tim: 4 v. 8.

etiam religio, non modo laudabatur, sed & in admiratione erat, efficeretur; mirum dictu! cadaver se erigens in feretro, tristi voce, primo quidem & secundo diebus: se à judicio **DEI** accusatum, Tertio demum, ab eodem damnatum, querebatur: ibi tum exanimatus Bruno, cum sociis quibusdam, silvam iCharthusiam, haud procul ab urbe Gratianopolis distantem, incultam, & accessu difficilem pettit: unde & Chartusianorum nomen ordo accepit: in hoc Eremo valde se torquebat: ratus hoc modo, quem deserere mundum vocabat, facilimè salutem consequi posse; silentium perpetuum suis mandavit, carnis esu prohibuit, fœminisquè omni ad fratres aditu interdixit: *Bella sanè provisio, si modo ut judicat Polyd: (ψ) affectiones animè possint claustris compesci, & caro otio & solitudine dampnari;* confirmavit hunc ordinem Alexander 3. Incidit in hoc tempus quoquè initium Sacrorum Militum, de quibus consult: (ω). Tandem anno hujus sec: 98. In Gallia Robertus Molismensis cœnobii Pater, ordinem celebrem satis Cisterciensem in Cistertio, loco horridis spinis undiquaque obsito, ad-

(ψ) p. 575. (ω) Hoppin: fol. 187. Pol:
Verg. l. 7. c. 5. p. 584.

probante Urbano 2: instituit; Totum hi fecerunt
caput crinibus privant, nisi quod pereziguas
in vertice coronas relinquant. Orci quoque
eum sunt Clarevallenses fratres, vestitu solum
& nomine ab illis distincti, quam sectam S.
Bernhardus invenisse creditur. Fuere præter
hos, duo genera mendicantium, unum Pau-
perum Lugdunensem, alterum Humilium I-
talarum, qui hunc Claravallensem Patrem suo-
rum institutorum, auctorem esse nubabantur,
sed relegati ii sunt ab ordine monachorum,
ab ejus temporis Papa (α):

§. XH.

At seculo 12 anno 19 vel 22, novam Praemonstratenium familiam (sic dicti, quod regulam divinitus, ut causantur, praemonstratam observent) invenit & introduxit Norbertus Lotharingus, qui coenobia puellarum, interjecto tantum pariete, cum virorum domiciliis conjunxit, quæ res non minitnum libidinis principium extitit. Gilbertus quoque circa haec tempora, sui ordinis Gilbertini, multos collegit fratres & sorores.

*Quarū sunt quædam steriles, quædam parientes,
Virgineo ramen nomine cuncta regunt.
Vix etiam quævis sterilis reperitur in illis,
Donec ejus etas talia posse negat.*

(a) Chron. Carion. p. 686. Quæ

Qvæ de Cruciferorum origine, quos quidam ad Cleti Epist: Rom: alii ad Helenæ genitricis Constant: M: tempora accessunt & referunt, à Pontificiis narrantur, falsa sunt, siquidem, quis credat, Christianos tum peculiares ordines condidisse, cum nec liberum religio-
nis exercitium ipsis ab Ethnicis concessum fuerat? nec illo tempore nomen mona-
chorum auditum fuisse, supra diximus.
Quin & de inventione crucis, cuius occa-
sione hæc secta instituta dicitur, à mul-
tis, olim non minus quam hodie, aut dubi-
tatum, aut proorsus negatum, aut nulla ejus rei
mentio facta sit; alius ergo ortus erit, de
quo cum multa ultra citroque in Papatu ja-
ctentur mendacia, ut non immerito adplices
huc illud Chrysostomi: *mendacia sibi ipsis
mentiri: idcirco nec nos aliquid certi poni-
mus, sed eos inter se certantes relinquimus, le-
ctorumque earum opinionum avidum, ad Ho-*
*spin: hæc omnia adcurate referentem, mitti-
mus.* (β) Sunt præterea multæ aliæ con-
gregations hisce seculis ortæ, quas omnes
si recenseremus, in magnum volumen hæc
dissertatio ex crescere: idcirco eas lubentes
præterimus. Extructa sunt in hac classe in-

numera cœnobia, quippe peculiares qui quotidie exurgebant ordines, peculiaria sibi ergebant monasteria, atque sic omnes pene orbis anguli claustris plena erant. Abbates jam non è numero fratrum eligebantur, sed à civilibus personis, ut Comitibus, Baronibus & Principibus, quibus nulla curz fratrum erat, qui que parum aut nil in religione informati erant, tales Patres sumebantur. Regnabat quoque superbia, quæ uti jam summum eorum caput Papam invaserat, ita & omnes ejus subditos occupaverat: commiscebantur munera Ecclesiastica cum civilibus: Abbates jam non scholis, sed arcibus & regionibus præerant, non Patres monachorum, sed domini castellorum: non rectores animarum, sed Duces & Præfecti provinciarum erant: nullibi humilitas, nullibi caritas, nullibi paupertas, ducebant in comitatu equorum & militum magnum numerum, de quibus suo jam tempore ingemuit, Abbas Clarevall: Intererant sancti hi Patres non modo libenter præliis & conflictibus, sed & ipsi bella in alios gerebant; Sed & postea tantus animos eorum obsederat fastus, ut nullis honoribus vel modicis, saturari possent. non satiserat multa simul regere cœnobia, & Ab-

bates

bates Abbatum vocati, nisi insuper Dominorum titulo insignirentur: nec sufficiebat id, nisi & Principum nomen & eminentia eis daretur, imo tandem res eo reducta fuit, ut etiam in Imperii Principum numero penerentur, quam dignitatem præter ceteros, nachi sunt 4 generales Abbatæ, Fuldensis, Weissenburgensis, Campidunensis & Murbacensis, qui in numerum statuum Imperii Romano-Germanici adsciti, Cathedraeque imperiales salutari sunt; nec hoc solum, sed Abbas insuper Fuldensis, totius Germaniz & Galliz Abbatum Primas & Romanæ Imperatricis Archicancellarius factus est. In Principum quoque Imperii numerum Abbatæ, Hersfeldensis, Corbejensis, Stabulensis, Brumensis, Kemtenis, Elvangensis aliquæ, adscripti sunt. Parem cum iis auctoritatem aliquæ facile consecutæ sunt Abbatissæ seu virgines Maximæ, ut Estenis, Buchaviensis, Quedlingburgenis & aliæ (y) atque sic monasteria adeo jam deformatæ sunt, ut non immerito & hic cum nominato Patre Bernhardo ingeminandum sit; hos immensum quantum distare ab iis, qui primis seculis extitere monachis. Et sic finem Tertiæ classi imponimus.

§.XIII.

(y) Liebenth. Pol. p. 459. Popping. orb. Illust. p. 101. § 118.

§. XIII.

Succedit jam ultima & omnium pessima clas-
sis, quæ ad nostram adhuc ætatem se exten-
dit: in hac principem facile locum obtinent
mendicantes, sic dicti, quod propter religio-
nem, ut ipsi causantur, vel atque adeo ut in
ocio vivant, mendicitatem perpetuantur (d).
Initia horum perexigua, primo quidem tem-
pore, fuere, ordinesquè pauci, sed postea
ita crevere, ut coactus sit Greg. io Papa con-
cilium Lugduni in Gallia convocare, anno
Sec. 13. 73; in quo 23. mendicantium sectæ re-
jectæ sunt, retentis tantum 4, Augustinianis,
puta, Carmelitis, Dominicanis & Franciscanis,
de quibus jam sigillatim agemus. Primi illi, ini-
tium suum D. Augustino acceptum ferunt. Sed
fallo, cum nec ipse Augustinus in libris confes-
sionum, nec Possidonius vitæ ejus narrator,
ejus rei mentionem faciant: Qvin con-
tra Jacob: Wimpheilingus Ecclesiaz Spirensis
Presbyter, publico scripto, Augustinum nec
monachum, nec fratrem mendicantem fuisse
adfirmat, circa annum 1490. cui adsentit i-
gnoti nominis quidam his rythmis:

Mendici Fratris, indui vestibus atris,
Augustinum ego, nomen habere nego.

F

Nec

(d) Pol. Virg. p. 573.

Nec ipse Polyd: in re dubia certi quidquam definire audet (¶) Communis & probatior est ea opinio, quæ Wilhelmo cuidam Aquitanæ Duci, homini supersticiose, exordium tribuit, qui anno 58 sec. 13. primo quidem in eterno, postea iussu Adriani & Anastasii Pontificum, urbes ingressus, hunc ordinem posuit, unde & olim ab eodem Wilhelmitæ dicti sunt. Deinde ordinem ad interitum vergentem restauravit Joh: Bonus, adjuvantibus Innoc: 4 Alexand: 4 & Honor: 4. Pontificibus, qui diversi nominis seetas amplis privilegiis instructas, in unam Augustinianorum familiam, cogebant. Unde factum, ut brevi, omnes orbis Christiani ditiones, imo ipsam quoque Aethiopiam intrarint & occuparent (ζ). Altera familia Carmelitarum est: de cuius origine variae foventur sententiæ, quas enumerare supersedemus. Cæterum res haud dubie à Carmelo Syriæ monte, nomen habet: in Europam vero introducti sunt tempore Innocent. 3. anno 1216. ab Alberto Rom. sedis legato, qui iis certam observationis formam (siquidem cum nulla nuncupabant vota, nec leges quas hodie habent, observabant) dedit: pallium quoque eorum, ex diverso, albo scil: & canusino, id est: rutilo circulatum colo-

(¶) pag. 571. (ζ) Hosp. fol. 212.

colore, quali Eliam induisse dicebant; Hos-
nor: 3. in album, quasi religioni magis conve-
nientem, permutavit vestitum, nomenque iis
fratrum Mariæ dedit. Tales olim erant Curetes,
a m tñs κρετος τονσυρα, dicti, qui Magnæ
Deūm Matriis Cybeles se vocabant fratres. Hi
Carmelitæ, privilegiis Paparum adjuti, se su-
amque doctrinam, miris artibus, dolis, no-
vaquè apocalypsi, hominibus insinuarunt, eoq;
pacto latè perreptarunt. Excipit jam familia, bi-
pedum nequissimorum, Prædicatorum, cuius au-
ctor est Dominicus Caleguritanus, homo, ut Hi-
spanus, ita Hispanico ingenio, id est superstitione
præditus, talia enim eadem plerumq; esse afferit
Conring: { n } Hujus mater, antequam eum
genuisset, per quietem vidit, se in utero ca-
nem (alii lupum) faciem ardentem, qua to-
tus orbis accendebatur, in ore ferentem, ge-
stare, quod erat certissimum omen cruentis-
simarum lanienarum & turbarum, quas non
modo ipse, sed & discipuli ejus, qui nil nisi
bella & cædes hortantur, olim excitarunt &
hodie movent. nam (si de similibus idem fe-
rendum est judicium) & Hecubam, cum Pa-
ridem in utero aluit, faciem ardentem & Pa-
triæ & Græciæ intaustram, à se enixam, pu-

F 2 q 1826 I 118 tas-

{ n } in MSco: quodam Colleg: Historici.

tasse refertur: adhæc Joh: Iustinianus, Dominum vulvæ matris inclusum, instar canis latrasse, memorat (9). Vixit is pane & aqua, veste cilicina velatus, super nudum solum (nam sic salutem quærere juvat) cubuit, catena ferrea, ter qualibet nocte, pro suis non modo & aliorum viventium, sed & animarum, quæ purgatoriū cruciatibus subjectæ erant, peccatis, se percutiit. Fratribus suis regulam a multis Papis confirmatam dedit, addita quoque sunt iis privilegia & immunitates haud vulgares. Ilí enim, puta Papæ, uberrimum quæstum & fructum, ex eodem ordine,, in corrādendo non modo auro, sed & extirpandis hæresibus & opprimendis Evangelicis olim sentiebant, & quantas lanienas in Evangelicos etiam hodiè exerceant, DEUS visurus & suo tempore tantam ulturus est Tyrannidem. Institutus cumprimis est hic ordo ad propagandam Pontificis doctrinam, unde & Prædicatores audiunt. Habuere & hi conventus suos non modo in Europa innumeros, sed & in Oriente, imo India & America, nidos sibi pararunt.

§. XIV.

Quartorum Mendicantium agmen claudit Francisci progenies, ultimoquè semper

(9) *Hospit. fol: 223.*

per collocatur loco ; eo quod solennibus Apostolicæ sedis bullis , post Prædicatores approbatissimis . Cepit initium hæc secta secundum annos 6. vel 9. auctor ponitur Franciscus, homo, ut ita dicam, Fanaticus, qui inter alia quæ insaniam ejus arguunt, etiam Evangelium (juxta mandatum Christi: (i)) hominibus non modo, sed & avibus & piscibus, annunciatare cœpit (cur non etiam feris bestiis & vermis, qui etiam creaturæ sunt ?) sæpè quoque nudo corpore se in nivibus volutayit, Hunc tamen, ut sanctum Patrem Papistæ venerari non verentur; huic, in cœlis locum sub brachio Christi adsignant, hunc, patrem Baptistæ & Apostolis esse nugantur; imo hunc, (quod auditu horrendum) JESUM Typicum, impie & blasphemè proclamat: unde abominandum simulque cum autore suo, execrandum illud carmen , enatum est:
Francisco, JESU Typice, Dux normaque

Minorum,

Sedes nobis perpetuæ, da regni cœlorum.

Conscriptis pariter regulam à multis Pontificis Rom: probatam, in qua suis omnimodam paupertatem & longa jejunia injunxit, suosque labore victum querere jussit, sed parum ista ob-

(i) Mar: 16. v. 15.

observata sunt, quippe divitiis cum Principiis certant, ad edendum quoque & bibendum plus quam viri sunt, ad laborandum vero nec manus nec pedes habent. (κ) Fratres vocavit Minorēs, & Prælatos Ministros, ut humilitatem hypocriticam ipsis commendaret, Germanis dicuntur Marſūſer, quod nudis obserrent peditibus; Nostris olim à grisei coloris veste Grāmunkar & Grābrōder audiere, alias chordigeri seu funigeri, à funibus & chordis quibus se stringunt, vocantur; Etsi Francisco superstite, non plures quam tres, Minorum scilicet Clarissarum à Sorore Clara & Fratrum de pœnitentia Christi seu Sacciorum à saccis quibus utebantur dictorum, ordines fuerint, progressu tamen temporis, ex familia Franciscana, plures surrexere, ut Minimorum, ab alio Francisco prioris simo inventa, Caputinorum, Reformatorum, Collectaneorum, Basianorum, Gaudentium, Servientium &c. Porro griseis eorum palliis tanta vis adscribi cœpit, ut etiam adfirmaretur, Dæmoni nullum jus in eos, qui his velati animam efflabant, esse (λ). Sensit hic ordo majora quam ullus aliis incrementa, tanta quidem, ut firmiter dicendum sit, Cæsarem &

alios

(κ) Eras; Colloq: πτωχοπλασίων p. 26.

(λ) Eras; in Colloq: de funere.

alios Principes, si omnes, saltim Franciscanos, in militiam cogetent, majorem si non, patem tamen, cum Turca, militum numerum in aciem educturos; & non dubitat laudatus Conring: (μ) causam penuriae hominum in Hispania, in hosce derivare; eique defectui hanc adfert medicinam: si nempe omnes matrimonia jungerent monachi, uno anno, ultra 100000 liberos, ipsos procreaturos; adeo, inquam, hi omnes occupant homines, ut nec infantibus parcant, quippe eosdem, adhuc minorennes sui ordinis cucullis ornant. (ν) pervasere quoque funigeri hi ad Indos, Americanos, Tattaros & Bulgaros. Qualia verò mendicantes sint animalia, ipsi indicant Pontificii, ut Vilhelm de S: amore, D. Parisiensis, qui 40 signis, hos esse Pseudor-Apostolos probavit, Pet: de Alliaco, Joh. Ger-son, at omnium gravissime in hos invehitur Cornelius Agrippa (ξ) queritur & de his sua ætate ipse Poeta Mantuanus in suis scriptis passim. Qvanta ergo miseria quantisque tenebris illo tempore (qvamquam nec melior sit hæc ætas) Papatus involutus erat,

fa-

(μ) in cit. MStor. Colleg. Histor: (ν) vid. Abrah: Göllnitz in Compend. Geograph. in descript: Hispan: p. 152. (ξ) de vanitate scientiarum c. 42. p. 118.

facile manifestum est, nam hi carnifex, plenarii avaris suis manibus & mendicitate, sanctitatem præse ferentes, prolixasque preces pollicentes, instar Pharisæorum (o) omni re exuberant: Monasteria, in quibus olim vera doctrina & pietas urgebantur, in stabula indotorum & asinorum mutabant; in locum pietatis, superstitione, in doctrinæ vero, inscitia, disputationes otiosæ, garrulæ & impiæ, succedebant: divinam Theolog: relicto vero fonte Sc: S: inutilibus traditionibus, impiis portentis & nodis, Gordio inexplicabilioribus, meris, pura formalitatibus, implebant: Samam sobriamque Philosophiam, inextricabilibus labyrinthis, subtilibus tricis, sophismatibus, barbaris & horrendis vocabulis terminisque quos fingere, nequaquam vel ipsi intelligere, minus explicare potuere, deformatabant: meliorem literaturam, inculto dicendi genere, & horribili Barbarie, corrumpebant. Hinc tanta hoc ævo eruditorum virorum raritas erat, ut etiam in vulgare proverbium abierit illud: *MONACHO INDOCTIOR.* Et sane, periusset omnis prouersus doctrina, omnisque eruditio, nisi extitissent quidam frugi Viri, qui, paulo ante reformationem, aliquid melioris literaturæ invexissent: sed de his agete non est nostri instituti.

§. XV.

(o) Matth: 23. v. 14.

g. XV.

Surrexere post hos mendicantes, multi a-
lii ordines: & quidem hoc sec: 13. anno
ii. Fratres Sanctæ Trinitatis, per duos Eremitas.
Quos secutus est anno 17: Vallis Scho-
larum ordo, probatus ab Honorio 3. à Gui-
lermo, Manasse & Edvardo in vectus, regu-
lam ex Augustinensium & Cisterciensium
mixtam agnoscit. Servorum quoque Mariæ
congregationem, anno 81. Philippus Tubertus
Medicus invenit, qui fratres, præcipue in I-
talia habitant. Sec: supra millesimum 4: annum
circiter 68, S. Brigitta, quam alii Scotiæ (π)
alii Sveciæ reginam faciunt: sed verius dici-
mus, Svecicam fuisse mulierem, non quidem
reginam, attamen è regia stirpe & familia or-
tam, cuius & paterna & materna linea non mo-
do ad quosdam Sveciæ Reges, sed & ad CARO-
LUM Magnum se extendit: Patre nata Birgero
Petri à Kinstad Eq: Aurato & Legifero Upland:
Maatre Ingiburge, Benedicti Magni de Ulfåsa
Gubernatoris & Ducis Sveciæ Dom: Birgeri
Jarl's fratre, & Sigridis Hin sagres i. e. pulcræ
filia, nupta vero Ulphoni Gudmari E. Aur: cum
quo 4. filios & totidem natas, quarum una
Catharina, quæ Antistitam Vadstenensis cœ-

G

no-

(π) Osiand: H. E. sec. 14 p. 761.

nobii agebat, in divisorum numerum relata est, procreavit: at defuncto marito, Romam profecta, ab Urbano s. confirmationem sui ordinis Brigidenſis, quem in Vadſten: cœnob: ab ea Brigittino dicto, instituit, impetravit. Mortua vero Romæ anno 1373 die 10 August: funusque ejus postero anno 74: Vadſtenum tranlatum; cuius nomen, inter sanctos ab Urbano 6. anno 1390, & Bonifacio 9, ob spiritus prophetici donum, quo donata credebatur, magnis ritibus in canonem divisorum insertum, æternæque memoriæ consecratū est (p). Cœptus quoq; est evulgari anno 70, ordo S. Catharinæ, à Diva Catharina quadam, valde Celebri in Papatu, Senensi dicta, & fanatica sanctitate notabili, ista carnes ita abominata est, ut nec vel earum ferre potuerit odorem, sola aquâ, pane & crudis herbis vicitavit, vigiliis rotas absumſit noctes: intra duos dies, per dimidium saltim horulæ spatium somnium, cepit; ad imitationem Dominici, triplici catena corpus suum vinxit & circumdedit: hisce & aliis exercitiis, apud omnes, in sanctitatis summae opinionem venit (tales namque plerumque sanctorum nomen apud Pontificios consequuntur)

annu-

(p) vid: tractat: de genealog: Brabæorum Joh: Gust: Örnewinge/ anno 1647. Holm. excus.

annulo qvodam, quem monstrârat, se à Christo
desponsatam, sibique, ab eodem, proprium cor
ademptum, aliudque in ejus locum pectori in-
sertum esse, impie nugabatur & mentiebatur.
Sec. 15. Montolivetenles, adnuente & applau-
dente Greg: 12. per Bernhard: Ptolomeum, intro-
ducti in orbem sunt. Fueré & ante hos alii, sec. 13.
idem nomen profitentes, sed ii, usque ad unum
omnes à Bonifacio 8, penitus deleti sunt. Sed
anno hujus Sec: 9: professionem D. Justinæ
Patayinæ, ad dogmata Benedicti conformavit
& introduxit, veniam concedentibus Joh. 24. &c
Eugen, 4. Ludov: Barbus. Tandem sec: 16. anno
primo, Peregrini pauperes, anno 6: familia In-
dianorum, & 37: Paulianorum seu Gastaliorum,
à Gastalia comitissa nomen habentes, per Papa-
tum sese effudere. Præter Burfeldenses, Hierony-
mianos, Celestinos, Chalomerianos, Bonos Ho-
mines, Ambrosianos, Clavigeros & complures
aliros. Sed quando multiplicandarū religionum
erit finis? In uno magno monasterio sub Abbate
Christo, ejus regulam, per Evangelia digestam,
si strenue observaremus, nil opus esse repertitiis
& novis illis religionibus (σ). Et quæso, cui
usui tot eriguntur cœnobia? totque singuntur
ordines? nulli sane, nisi ut eo major sit nu-
me-

(σ) Crantius: Cit: Hosp: fol: 292.

merus Pāpam venerantium, ejusqve Idola adorantium, eique pecunias corradientium, quo illustrior sua apud exteris splendeat gloria, utque per hosce monachos, qui ejus oculi sunt, perqve illorum fidam sanctitatem, ostendat se esse verum illum, qui p̄adictus est, AntiChristum. Proinde jure meritoque laudanda est illa religiosi veritatis cœlestis instauratoris B. Lutheri, divina reformatio, qui, uti anno 1516, religionem reporgavit, ita & hæcce monasteria, quædam in sacella & utiles domus mutando, alia supervacanea diruendo, alia vero in eum, quem tempore Patrū habuere, statum, redigendo, restauravit, inqve eadem, pietatem, doctrinam, veram religionem, honestatem, disciplinam & informationem juventutis, aliasqve virtutes, cum cœlibatu libero, introduxit: quælia, & hodie, tam apud Evangelicos, quam Reformatos, aliquibus in locis, cernere licet. Idem fecit in dulcissima nostra Patria Glorioccis: memorie Rex GUSTAVUS I. qui cœnobia in sacella, Academias, Gymnasia & Scholas, forte majori cum fructu mutavit, monachosque in sacerdotes & Scholarum Rectores ordinavit (7); sicque multa cœnobia Papæ servi-
 (7) ut passim patet ex Hist. Gust: I. illustris D. Erici Georg. Ziegels.

tiūm repudiat vnt. Sed in Papatu, numerus e-
orum, etiam post reformationem, supra mo-
dum crevit, adeo quidem, ut anno 1546. in
Papatu, referente Alsted: (v) ultra 225044,
reperca sint, quæ quotidie contiuata, faciunt
numerum prorsus incredibilem.

§. XVI:

Tandem, DEI gratia, perventum est eo, ubi,
ut nostrum de ea re judicium addatur,
ratio ordinis omnino postulat: Et ceu supra,
monachos in Eremitas & cœnobitas divisimus,
ita de utroque genere, sed paucis, agemus;
Quantum ad Eremiticam & solitariam vitam,
vix eandem probare possumus: Evidem fa-
ciles concedimus, posse aliquem à conversa-
tione hominum se subducere, sive mandato
DEI impellente, sive precum & religioso-
rum exercitorum gratia, sive ad vitandas per-
secutiones, sive denique meditationis causa, so-
la namque loca meditationibus inserviunt, me-
motiamque juvant (φ), sed ne per talem seces-
sum fiat μισθώθητος, id est: nulla urgente,
vel honestate, vel necessitate, vel utilitate, vel
mandato DEI, spreta quoque omni, tum dome-
sti-

(v) Encyclop: p. 2183. (φ) Alsted. in Mnemon.
p. 1969. § 2345. Schefferus de Stilo p. 165.

stica, tum civili societate, per totum vitæ spatium ibidem maneat, cautio summa erit. Talem sane vitam, improbat ipsa, omni exceptione & elusione major, Script: Sacra (χ). Abhorret ab eadem natura: Homo enim Φύσει ἐστὶ ζῶον Πολιτικὸν καὶ κοινωνιὸν, sociale, civile, congregabile, imo congregabilius apibus & cæteris animantibus, juxta Philosoph: & Cic: *nil amat solitarium*, sed, sibi simile quærit non modo & amat, sed etiam eo eget: nudus quippe & inermis, quasi ex naufragio, rebus omnibus amissis, homo in hujus vitæ ærumnas ejicitur, nec in adulta ætate, propriis viribus, omnia vitæ subsidia, parare potest; Societate itaque illi opus est, ad se defendendum, suam vitam sustentandam, se multiplicandum & bene vivendum, imo ad omnia, *nil sine societate homo potest*, ut abominabilis merito sit eorum vita, qui nullam victus, vestitus & vitæ curam habent, qui temere periculis se objiciunt & exponunt; quique sui multiplicationem inhibent. Ita sane, judicante Philosopho, erunt vel DEUS, qui nullius rei indigeret, vel bestia, quæ non amat: societatem hominum. Maxime vero eorum vitam, imo totum

(χ) Gen: 2. v. 18. Ecclesiastæ 4. v. 9. 10.
Hebreo 10. v. 25.

rum monachatum reddit invisum, opinio illa,
quâ sanctitatem, perfectionem & salutem ex
eiusmodi vita sibi pollicentur, cum frustra Chri-
stus in eremo quæratur (ψ), & verissimum sit,
locum neminem beare: nam si locus salvare
posset, Satan de cælo non lapsus esset (ω).
Accedit, qvod nec ad Clericos, nec ad Laic-
cos referri possunt, sed sunt quasi medium-
quoddam, unde à nostris à μορφίᾳ ζῶα vo-
cantur: quod judicium & de cœnobitis feren-
dum est. Qvod illos ergo attinet: omissis vo-
tis illis coactis, impossibilibus & inutilibus, eorū
q; meritis, quæ improbamus, relictisq; iis,
qui Patrum tempore fuere, studiosis, quos lauda-
mus, de posteriorum & hodiernorum tempo-
rum hominibus nobis res erit. Isti equidem,
ut nil dicam de hypocritica eorum sanctitate,
quæ omnibus nota est: nulli, vel Ecclesiæ, vel
Reipublicæ, commodo sunt: Ecclesiam hor-
rendis hæresibus, portentosis & monstrosis
dogmatibus, destruunt, veram doctrinam ob-
scurant, religionem in superstitionem, ἐθελο-
θησκέιαν & impietatem mutant; veros Chri-
stianos, orthodoxos Doctores & quotquot eo-
rum vicarium Deum Papam non adorant, igne-
rota,

(ψ) Morib. 24. v. 26. (ω) Greg. Mag: comment: in Ez: 9. cit: Befold.

rota, ponto, fusibus & ense necant. In Rebus publicis, Regibus se opponunt, subditos ad turbas & defectionem, quod & abunde experta est GUSTAVI, tempore Svecia nostra, incitans: Regum Jurisdictioni, quantum possunt, se subducere conantur, soluinq; Papam sibi & caput, & Principem, & Cæsarem, & DEUM, constituunt. Reges & Principes convitiis & blasphemis dicatis confectantur & maledicunt, imo eosdem interficiunt: quod experti sunt Galliæ & Angliæ Reges; & quis dubitet asserere, belli quod jam diu Patriam & Regnum nostrum vexavit & adhuc vastat, hos non minimam, ut potè Papæ suæ ministros, causam esse. Quicquid, quod & varia horrenda scelerata, sodomias, adulteria, & infanticidia perpetravit, quæ omnia Historiæ abunde suppeditabunt: Hujus rei testis ex Pontificiis, præter alios, est Pet: quidam Berrexius, qui, vix ulla cœnobita inventa fuisse, ex iis, quæ diruta & eversa sunt, quæ non aut subterranea quædam, aut aliquin tenebricosa & secreta loca repleta ossibus intersectorum, habuerint, narrat: sed plura pasim observabis (a). Ex hisce, non possunt non rerum publicarum interitus & ruinæ fluere. non

er-

(a) vid. Hutter. in prefac. contra Gretzer ad tract. de munificent. Princip. in sedem Rom.

ergo immerito cum Ænea Sylvio, postea Pio 2.
Papa, illud exclamamus:

*Non audet Stygius Pluto tentare, quod audet
Infamis Monachus*

Ex quibus omnibus, quale merentur judicium
cœnobia, clarum est; scil: nequaquam damnare
nos prima illa, qualia Patres quoq: laudant, cum
nil aliud fuerint, quam scholæ, seminaria virtu-
tum & Reipublicæ: sed ea, quæ postea facta sunt
publica Veneris prostibula & lupanaria, & ta-
lia habitacula, in quibus omnis generis impuris-
simorum & flagitiosorum hominum caterva
vivit, alitur, regnat, talia, inquam, nemo, qui
ex meliori luto præcordia habet, laudat. Ab-
sit ergo, ut nos ea probemus, quin potius vitu-
peramus & merito felicem Patriam nostram
exclamamus, quæ à talibus lupis & raptoribus
libera est, DEOque gratias æternas agimus,
quod lumen Evangelii sui in aquilonaribus his-
ce regnis lucere permiserit, veramque nobis
religionem dare, dignatus fuerit, qua omnes
tenebræ dispulsaæ, omnes monachi Papa-
les expulsi, & pax redditæ sit.

Itaque.

*Gloria sit Patri, nato sit gloria sancto,
Gloria Spiritui, Triadi sit gloria sacra.*

H

Dum

Dum
VIR. JUVENIS

Natalium decore, literarum elegantiam,
morumque castitatem,

Perquam Eximus & Præstantissimus,

Dn. LAURENTIUS LAUR.
WILSTADIUS,

Dissertationem suam, De MONASTERIIS
publicæ luci datam,,
strenue defenderet;

Ita

meruit idem

Awayeguadizedai,

I. ET. SUDA. VENIT. VILI. RUTILANS.

LAURUS.

Charitum Juvenumque deus, spes magna
Parentum !

ET Clariis in agris, summa cum sedulitate
SUDA ! credi mibi, non Cræsi divite gazæ
VENIT; eoque minus, ceu plebs fert prava, labore
VILI; sed vigili, statuet, Tibi, pulcer Apollo
Ut RUTILANS meritò serpat tua tempora circu
LAURUS: eris, vobeo, felix LAURENTIUS usq.

Auctore
Jo. SID-BECK.

In eundem !

Indefessi taboris haud obligus estimator
App. Claudius apud Liniūm ita differit :
Namquam, nec opera sine emolumento,
nec emolumentum ferme sine impensa
opera est. Indigitans hoc ipso effato, quod
mortaliūm, quibus ad intemeratē felicitatis
adyta evadere volupe sit, viam diligentī opera
sibi pandere, intersit, quam exoxi omni ener-
vanteur industria. à molesta itaque hāc laboris
necessitate, nemo sui adeo oblitus sit, ut immu-
nitatem sibi polliceatur, qđi vitam à spissis
ignorantiae tenebris vindicare velit, nec quid-
quam sinistri frivola de causa sibi ominentur
Musarum alumni, quo minus iisdem felici-
ter continuandis, pares se credant, dummodo
affiduam operam, ardentibus ad DELIM pre-
ribus, interpolent. Non te falsum habet, ami-
cissime WILSTADI, quam inexhausti uti-
litatis thesauri sedulo eruuntur studio, cum
ingenuis artibus, omnem statem, postquam
iisdem ausplicandis matura esse cœpit, feliciter
impendi, quibus præmunitus, egregiam Di-
sputationem, parili, qua conscripsisti, solertia,

de-

defendere paras. Insignes itaque, istos progressus, letantium more, excipiant omnes, qui secundis tuis rebus, tecum delectantur, dum conceptam de te spem, non irritam fore, tam manifesto comprobes documento. De cætero, manifesto esto hanc virtute, ne ullam difficultatem, à studiorum proposito, quibus, divina suffultus benedictione, proficuum semper accommodasti operam, te revocare sinas. præmio, ab in exhaustis gnaviter ejusmodi laboribus resultare solito, non te frustratum iri, me prædem vademque habeo.

Sinceros declaravit
affectus

NICOL. STECKSENIUS,

55.

19
74

2674